

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.:(044) 289-86-22; 289-70-60, факс: 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, рахунок UA388201720343180001000078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____

На № _____ від _____

Харитонов В.

foi+request-104587-5af779bd@dostup.pravda.com.ua

Міністерство соціальної політики розглянуло Ваш запит від 01.10.2022, який надійшов на електронну адресу Мінсоцполітики, щодо соціального захисту пенсіонерів, порядків нарахування виконавцями житлово-комунальних послуг платежів за надані послуги та оплати їх споживачами з числа пенсіонерів та в межах компетенції повідомляє.

Щодо встановлення обов'язкової частини платежу за житлово-комунальні послуги пенсіонерам на рівні 15 % їх місячного доходу

Пунктом 1 Постанови Верховної Ради України від 19.03.1999 № 512-XIV „Про оплату житлово-комунальних послуг населенням України” встановлено плату за житло і комунальні послуги не більше 15 % фактично отриманого сукупного доходу сім'ї.

Водночас згідно з підпунктом 7 пункту 1 статті 4 Закону України „Про житлово-комунальні послуги” до повноважень Кабінету Міністрів України належить встановлення порядку надання житлових субсидій населенню в частині забезпечення надання житлових субсидій як частки вартості житлово-комунальних послуг.

Відповідно до норм Положення про порядок призначення житлових субсидій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848 „Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива” (зі змінами), житлова субсидія призначається за наявності різниці між розміром плати за житлово-комунальні послуги в межах соціальної норми житла, соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами і розміром обов'язкового відсотка платежу, визначеного в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Розмір обов'язкової частини платежу за послуги для кожного домогосподарства обчислюється індивідуально за єдиною формулою,

визначеною постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1998 №1156 „Про новий розмір витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива у разі надання житлової субсидії” (зі змінами) (далі – Постанова 1156), і залежить виключно від розміру середньомісячного сукупного доходу домогосподарства в розрахунку на одну особу. Таким підходом забезпечується принцип соціальної справедливості в оплаті житлово-комунальних послуг. Що менші доходи домогосподарства, то меншим є відсоток обов’язкової плати за житлово-комунальні послуги.

Постановою 1156 передбачена базова норма плати за послуги на рівні 15 % середньомісячного сукупного доходу домогосподарства, якщо дохід в розрахунку на одну особу на місяць становить два розміри прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб станом на початок року. Якщо дохід домогосподарства в розрахунку на одну особу на місяць менший зазначеної величини, то відповідно обов’язкова частка плати буде меншою.

Згідно з пунктом 4 Порядку обчислення середньомісячного сукупного доходу сім’ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги, затвердженого постановою кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 632 „Деякі питання виплати державної соціальної допомоги” (зі змінами), до середньомісячного сукупного доходу домогосподарства, який застосовується при розрахунку розміру житлової субсидії, враховується, зокрема, пенсія.

Запровадження додаткових гарантій для окремих категорій громадян має здійснюватися з урахуванням можливостей державного бюджету та необхідності забезпечення своєчасним фінансуванням уже прийнятих рішень щодо соціального захисту населення.

Щодо порядку нарахування платежів за житлово-комунальні послуги

Ваш запит направлено на розгляд до Міністерства розвитку громад та територій.

Щодо прожиткового мінімуму повідомляє.

Правова основа формування та застосування прожиткового мінімуму в Україні встановлена Законом України від 15.07.1999 № 966-XIV „Про прожитковий мінімум” (далі – Закон № 966), статтею 4 якого встановлено, що розмір прожиткового мінімуму щороку затверджується Верховною Радою України в Законі України про державний бюджет на відповідний рік.

Рішення щодо встановлення та підвищення розміру прожиткового мінімуму приймається відповідно до вимог бюджетного законодавства та наявних фінансових ресурсів держави щодо забезпечення виплати соціальних гарантій, які визначаються на його основі.

Так, Законом України „Про Державний бюджет України на 2022 рік” від 02.12.2021 № 1928-IX (далі – Закон № 1928), який підготовлено з урахуванням основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки, схвалених постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586, та основних завдань бюджетної політики, що спрямовані на забезпечення збалансування державних фінансів, передбачено

підвищення розміру прожиткового мінімуму на 8,2 % (грудень 2022 року порівняно з груднем 2021 року).

Відповідно до статті 7 Закону № 1928 прожитковий мінімум на 2022 рік затверджено у таких розмірах:

на одну особу: з 1 січня – 2 393 грн, з 1 липня – 2 508 грн, з 1 грудня – 2 589 грн;

для дітей віком до 6 років: з 1 січня – 2 100 грн, з 1 липня – 2 201 грн, з 1 грудня – 2 272 грн;

для дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня – 2 618 грн, з 1 липня – 2 744 грн, з 1 грудня – 2 833 грн;

для працездатних осіб: з 1 січня – 2 481 грн, з 1 липня – 2 600 грн, з 1 грудня – 2 684 грн;

для осіб, які втратили працездатність: з 1 січня – 1 934 грн, з 1 липня – 2 027 грн, з 1 грудня – 2 093 гривні.

При цьому Закон № 1928 не містить інформації щодо питомої ваги витрат на комунальні послуги у розмірі прожиткового мінімуму.

Відповідно до чинного законодавства прожитковий мінімум, встановлений законом, є основою для визначення розмірів державних соціальних гарантій (мінімальної пенсії, державної соціальної допомоги тощо).

Разом з тим, для спостереження за динамікою рівня життя в Україні відповідно до статті 5 Закону № 966 на основі статистичних даних про рівень споживчих цін (за інформацією Держстату) Мінсоцполітики щомісячно розраховує фактичний розмір прожиткового мінімуму.

Питома вага витрат вартості житлово-комунальних послуг у фактичному розмірі прожиткового мінімуму (у цінах серпня 2022 року) становить:

- для дітей віком до 6 років – 18,1 %;
- для дітей віком від 6 до 18 років – 14,4 %;
- для працездатних осіб – 12,6 %;
- для осіб, які втратили працездатність, – 19,3 відсотка.

Щодо законодавства у сфері пенсійного забезпечення

Стан пенсійної системи та перспективи її розвитку великою мірою визначаються демографічною ситуацією. Для України, як і для більшості країн світу, головною демографічною тенденцією є процес старіння населення, що виявляється у зростанні частки осіб похилого віку, а особливо – у зміні співвідношень між чисельністю поколінь.

У зв'язку з прогресуючим старінням населення виникла необхідність реформування пенсійної системи, оскільки збільшується чисельність одержувачів пенсій відносно платників страхових внесків.

Із урахуванням викладеного на черговому етапі удосконалення солідарної системи Законом України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи” (набрав чинності 01.10.2011) внесено зміни до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (далі – Закон), згідно з якими підвищено тривалість страхового стажу, необхідного для призначення мінімальної пенсії за віком. Так, відповідно до статті 28 Закону (у редакції, чинній із 01.10.2011) мінімальний розмір пенсії за

віком за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом. За наявності в чоловіків менше ніж 35 років, а у жінок менше ніж 30 років страхового стажу пенсія за віком встановлюється в розмірі, пропорційному наявному страховому стажу, виходячи з мінімального розміру пенсії за віком.

Для зменшення демографічного навантаження на солідарну систему в 2017 році було прийнято Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій” (набрав чинності 11.10.2017), яким передбачено поступове збільшення страхового стажу, який дає право на призначення пенсії в 60 років (на 12 місяців щороку, на період до 2028 року), що мотивуватиме громадян офіційно працевлаштовуватися і сплачувати страхові внески до Пенсійного фонду України, які є джерелом фінансування виплати пенсій, та, відповідно, стимулюватиме виведення заробітної плати з тіні і зменшення дефіциту бюджету Пенсійного фонду України. Так, відповідно до статті 26 Закону (у редакції, чинній із 11.10.2017) починаючи з 01.01.2018 право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років особи мають за наявності відповідного страхового стажу, зокрема, у 2022 році – не менше ніж 29 років.

Також у 2022 році за відсутності страхового стажу, передбаченого частиною першою статті 26 Закону, право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 63 роки набувають особи за наявності страхового стажу від 19 до 29 років, в 65 років – від 15 до 19 років.

У разі відсутності у особи необхідного стажу для призначення пенсії відповідно до Закону, таким особам призначається державна соціальна допомога відповідно до Закону України „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю”, після досягнення ними 65 років. Окремо слід зазначити, що положення Закону України „Про пенсійне забезпечення” застосовуються в частині визначення права на пенсію за вислугу років для осіб, які на день набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій” (набрав чинності 11.10.2017) мають вислугу років та стаж, необхідні для призначення такої пенсії (пункт 16 Прикінцевих положень Закону).

Заступник Міністра

Віталій МУЗИЧЕНКО

